

Suočavanje

NEPRINCIPIJELNA KOALICIJA

NEDUŽNOST SUKRIVACA

Tamara Kaliterna

Haški tribunal je do sada optužio 161 čoveka iz bivše Jugoslavije. Optuženi su zbog uloge u nacionalističkoj politici ili revnosti u njenom sprovođenju. Ostale prepušta nacionalnim pravosuđima

Svedok Fadil Banjanović je na suđenju „Zvorničkoj grupi“ pred Većem za ratne zločine Okružnog suda u Beogradu izjavio 30. januara da je Svetozar Andrić, sada general Vojske SCG i savetnik njenog načelnika Generalštaba, kao visoki oficir Vojske RS 1992. naredio deportaciju Muslimana iz opštine Zvornik i probirao vojno sposobne muškarce od žena, dece i staraca. Muškarcima su sledovali logori. Banjanović je to ponovio 31. januara, a od osam beogradskih novinskih izveštača sa otvorenog suđenja samo jedan nije to prečutao.

U haškoj optužnici bivšeg načelnika generalštaba VJ Momčila Perišića Svetozar Andrić se titulira kao načelnik štaba Drinskog korpusa Vojske RS.

Nataša Kandić, direktorka beogradskog Fonda za humanitarno pravo je 28. januara prepodne izjavila da Vojislav Maksimović i Velibor Ostojić, koje haške optužnice za ratne zločine u Foči 1992. smatraju najvišim funkcionerima gradića na Drini kada su se zločini desili, žive u glavnom gradu SCG.

Begunci

Prema saznanju haške tužiteljke Karle del Ponte, šestorica još beže od Haga. Četvorica su u Srbiji. Sva četvorica (Ratko Mladić, Zdravko Tolimir, Stojan Župljanin i Goran Hadžić) bili su državljani BiH odnosno Hrvatske, a u Srbiju su došli posle ratova u ove dve bivše jugoslovenske republike i postali njeni državljani.

U Srbiji, u Obrenovcu su uhapšena braća Banovići, od kojih je Predrag osuđen u Hagu zbog zločina počinjenih u okolini Prijedora deset godina ranije. Devetorica osumnjičenih za zločine nad Albancima na Kosovu u proleće 1999. godine koji su sekundarno sahranjeni u masovnim grobnicama u Batajnici hapšeni su po čitavoj Srbiji jeseni 2005.

U Srbiji su potražili utočište pripadnici „Žutih osa“ posle zločina u Zvorniku, ali i ubice 50 civila iz slavonskog sela Lovas. U Vukovaru se vodi postupak protiv 17 učesnika masakra u Lovasu 1991, a samo jedan prisustvuje postupku. Za ostale se sumnja da su u Srbiji. Od zločina je prošlo 15 godina.

U novembru prošle godine u Podgorici je započela istraga protiv šest bivših funkcionera crnogorskog MUP-a osumnjičenih da su iz Crne Gore redeportovali oko 150 bosanskih Muslimana kojima se gubi trag.

Građani 15 godina solidarno čute o ubistvu iz niskih nacionalnih pobuda sugrađanina Krešimira Hercega, Hrvata u selu Višnjicevo, kao što su deset godina čutke gledali kasetu sa snimkom pogubljenja šestorice Muslimana u Trnovu. Kasetu su iznajmljivali u video klubu „Laser“.

Vojvođanski logori

Danijel Rehak, predsednik Udruženja logoraša Hrvatske izjavio je da je u SRJ bilo četrdesetak logora za zarobljenike iz Hrvatske ili građane hrvatske nacionalnosti. Izričito je pomenuo Aleksinac, Sremsku Mitrovicu, Begejce i Stajićevo kod Zrenjanina. Vojvođanski logori za Hrvate se pominju i u haškoj optužnici Slobodana Miloševića. Upravnici logora su bili najpre potpukovnik Petrović, zatim oficir Živančević.

Županijsko tužilaštvo u Vukovaru je februara 2003. optužilo deset ljudi iz vrha bivše JNA i civilnih vlasti „Republike Srpske Krajine“ za ratni zločin u Vukovaru 1991. godine. Polovina vukovarskih optuženika živi generalski udobno u Beogradu. Za neke od njih (Blagoje Adžić, Života Panić) je u avgustu 1992. Helsinki Watch smatrao da je „prikupljen dokazni materijal dovoljan za pokretanje istrage“.

Kako je pre tri godine saopštio „Otpor“, čovek koji je bio načelnik MUP-a u Zrenjaninu 1991. i znao za logore u okolini Zrenjanina sada je istražni sudija. Stanovnik Šida Jovan Mirilo kaže u aprilu 2005. da je

načelnik odeljenja MUP Šid ratnih godina bio Nedeljko Makijević, koji je lane bio šef operativne službe istog MUP-a.

Sa solidarnom ćutnjom građana Šida o zločinima sugrađana solidarišu se svi građani Aleksinca, Kladova, Sremske Mitrovice, Zrenjanina, Batajnice, Obrenovca... seljani Višnjićeva, Petrovog Sela, Stajićeva... Ćute o logorima, masovnim grobnicama, zločincima. Lakše im je da žive sa osumnjičenima, nepodnošljivo im je da koegzistiraju sa istinom. Komfortnije im je da godinama budu pravno – saučesnici a moralno - sukrivci, nego osvedočeno nevini ljudi.

Bruno Vekarić, portparol Tužilaštva za ratne zločine ocenjuje da se snižava rejting političara koji ne prezaju da govore otvoreno o ratnim zločinima.

Krivci među nama hrane neprincipijelnu koaliciju lojalnih građana, novinara sa autocenzurom, političara željnih glasova birača i nedužnih plašljivaca, uobličavajući oklop kolektivne odgovornosti.

Osumnjičeni komšija

Na listi EU iz 1999. je 650, a na „crnoj listi“ SAD 150 imena. Milioni građana Srbije su na neobjavljenim spiskovima onih kojima su teško dostupne vize za EU i SAD.

Međunarodna krizna grupa je u studiji iz novembra 2000. detaljno opisala sadašnje i bivše pozicije 75 ljudi u Republici Srpskoj koji se povezuju s ratnim zločinima. MKG analizira zašto su ti ljudi još slobodni i prisutni u političkom, ekonomskom i administrativnom životu manjeg bosanskohercegovačkog entiteta. Opisane su osobe koja su tada bile ili direktno odgovorne za zločine, ili se veruje da su, po prirodi stvari, bili na takvim pozicijama da su za zločine znali, podsticali ih, ili se s njima slagali.

Kada je Bijeljina okupirana u prvoj sedmici aprila 1992, zločinačkim metodama poubijano je, zatvoreno u logore ili proterano nesrpsko stanovništvo koje je činilo 40 odsto žitelja grada. U Bijeljini danas žive mnogi koji su učestvovali u zločinima. Među njima je Mirko Blagojević, predsednik Srpske radikalne stranke koji je tokom napada na Bijeljinu komandovao paravojnom skupinom «Mirkovi četnici», a svedoci u Hagu su ga spominjali i kao nasilnika u logoru Luka. Blagojević je u oktobru 2005. bio poslanik u Parlamentarnoj skupštini BiH. Vojkan Đurković, major u Arkanovim „Tigrovima“, vodio je posle rata privatnu detektivsku agenciju, dok nije uhapšen pre dva meseca.

Ratni gradonačelnik Trebinja u kome od 1992. nema Muslimana bio je Božidar Vučurović, podseća MKG 2000. Najpoznatiji trebinjski kamiondžija je pod istragom tek od jeseni 2005.

Milan Tomić je među najodgovornijima za surovo etničko čišćenje Ključa kada je pobijeno više stotina lokalnih nesrba. Živi u Novom Sadu.

Daniluško Kajtez je među 11 onih koje MKG smatra najodgovornijim za zlo u ratnom Sanskom Mostu. Živi u Nišu.

Haški tribunal je do sada optužio 161 čoveka iz bivše Jugoslavije. Optuženi su zbog uloge u nacionalističkoj politici ili revnosti u njenom sprovođenju. Ostale prepušta nacionalnim pravosuđima.